

2023/2104(INL)

22.1.2024

NÁVRH SPRÁVY

o stálom systéme pridelovania kresiel v Európskom parlamente
(2023/2104(INL))

Výbor pre ústavné veci

Spoluspravodajcovia: Ana Collado Jiménez, Niklas Nienaaß

OBSAH

	strana
NÁVRH LEGISLATÍVNEHO UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU.....	3
PRÍLOHA K NÁVRHU LEGISLATÍVNEHO UZNESENIA	9

NÁVRH LEGISLATÍVNEHO UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o stálom systéme pridelovania kresiel v Európskom parlamente (2023/2104(INL) – (2023/2104(INL))(NLE))

Európsky parlament,

- so zreteľom na článok 14 ods. 2 Zmluvy o Európskej únii,
 - so zreteľom na článok 106a ods. 1 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu,
 - so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. februára 2018 o zložení Európskeho parlamentu (2017/2054(INL) – 2017/0900(NLE)),
 - so zreteľom na svoje legislatívne uznesenia z 15. júna 2023 o zložení Európskeho parlamentu a z 13. septembra 2023 o návrhu rozhodnutia Európskej rady, ktorým sa stanovuje zloženie Európskeho parlamentu (00013/2023 – C9-0319/2023 – 2023/0900(NLE)),
 - so zreteľom na rozhodnutie Európskej rady (EÚ) 2023/2061 z 22. septembra 2023, ktorým sa stanovuje zloženie Európskeho parlamentu,
 - so zreteľom na svoje legislatívne uznesenie z 3. mája 2022 o návrhu nariadenia Rady o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu, ktorým sa zrušuje rozhodnutie Rady (76/787/ESUO, EHS, Euratom) a Akt o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu pripojený k tomuto rozhodnutiu (ďalej len „uznesenie z 3. mája 2022 o reforme volebného zákona Európskej únie“),
 - so zreteľom na Kódex osvedčených postupov pre volebné záležitosti, ktorý prijala Benátska komisia Rady Európy,
 - so zreteľom na články 46, 54 a 90 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre ústavné veci (A9-0000/2024),
- A. keďže Európsky parlament je jedinou inštitúciou Únie, v ktorej sú občania priamo zastúpení; keďže opodstatnené očakávanie občanov, že budú v tejto inštitúcii spravodlivo zastúpení, je otázkou demokratickej legitimacy;
- B. keďže v článku 14 ods. 2 ZEÚ sa uvádza, že Európsky parlament sa skladá zo zástupcov občanov Únie;
- C. keďže v článku 14 ods. 2 sa stanovuje mimoriadny legislatívny postup na prijatie rozhodnutia o zložení Parlamentu; keďže Parlament má právo iniciatívy, pokiaľ ide o návrh týkajúci sa zloženia Európskeho parlamentu, pričom Európska rada rozhoduje jednomyselne a po získaní súhlasu Parlamentu; keďže inštitúcie sa doteraz nedohodli na podrobných podmienkach týkajúcich sa uplatňovania tohto mimoriadneho legislatívneho postupu;

- D. keďže v súvislosti so zložením Európskeho parlamentu sa musia dodržať kritériá vymedzené v článku 14 ods. 2 prvom pododseku Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ), podľa ktorých počet zástupcov občanov Únie nepresiahne sedemstopäťdesiat poslancov plus predseda, toto zastúpenie je zostupne proporčné, pričom každý členský štát má najmenej šesť poslancov a žiadny členský štát nemá pridelených viac ako deväťdesiatšesť kresiel;
- E. keďže počet kresiel na členský štát sa má vypočítavať na základe údajov Eurostatu týkajúcich sa počtu obyvateľov jednotlivých členských štátov v súlade s metódou stanovenou v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1260/2013; keďže vo výpočte sú zahrnutí migrujúci občania EÚ;
- F. keďže Európska rada opakovane žiadala, aby Parlament navrhol objektívnu, spravodlivú, trvalú a transparentnú metódu pridelovania kresiel v Európskom parlamente; keďže napriek tomu, že Parlament sa touto problematikou zaoberal, zatiaľ žiadny návrh na takúto metódu pridelovania nepredložil; keďže Parlament bol opätovne vyzvaný, aby takýto návrh predložil, pretože v rozhodnutí Európskej rady (EÚ) 2023/2061 z 22. septembra 2023, ktorým sa stanovuje zloženie Európskeho parlamentu, sa požaduje, aby Európsky parlament do konca roka 2026 a pred predložením návrhu o svojom zložení navrhol objektívnu, spravodlivú, trvalú a transparentnú metódu pridelovania kresiel, ktorá bude uplatňovať zásadu zostupnej proporcionality, a to bez toho, aby boli dotknuté výsady inštitúcií podľa zmlúv; keďže v rozhodnutí Európskej rady sa ďalej uvádza, že so zreteľom na vplyv možného budúceho vývoja by táto metóda mala zaručiť udržateľný maximálny počet poslancov Európskeho parlamentu;
- G. keďže rozhodnutím Európskej rady (EÚ) 2023/2061 z 22. septembra 2023, ktorým sa stanovuje zloženie Európskeho parlamentu, sa počet poslancov Parlamentu na volebné obdobie 2024 – 2029 zvyšuje zo 705 na 720; keďže v zmluve je v súčasnosti horná hranica stanovená na 751 poslancov; keďže súčasné riešenie, ktoré sa používa na zabránenie strate kresiel jednotlivých členských štátov a ktoré spočíva vo využití zostávajúcej rezervy kresiel, kým sa nedosiahne horná hranica, nie je udržateľné ani neprispieva k spravodlivejšiemu rozdeleniu kresiel; keďže táto situácia zdôrazňuje potrebu dohody o objektívnej, spravodlivej, trvalej a transparentnej metóde pridelovania kresiel;
- H. keďže pri uplatňovaní článku 14 ods. 2 ZEÚ Parlament navrhol a Európska rada schválila, aby sa dodržiavali tieto zásady:
- celkový počet kresiel v Európskom parlamente nepresiahne 750 poslancov plus predseda;
 - pridelenie kresiel členským štátom je zostupne proporčné, pričom každý členský štát má minimálne šesť a maximálne 96 kresiel a v čo najväčšej miere sa zohľadňuje príslušný počet obyvateľov členských štátov;
 - zostupná proporcionalita sa vymedzuje takto: pomer medzi počtom obyvateľov a počtom kresiel každého členského štátu pred zaokrúhlením nahor alebo nadol na najbližšie celé číslo sa so zreteľom na počet obyvateľov jednotlivých členských štátov má líšiť tak, že každý poslanec Európskeho parlamentu z členského štátu s väčším počtom obyvateľov zastupuje viac občanov než každý poslanec Európskeho

parlamentu z členského štátu s menším počtom obyvateľov, a naopak, čím má členský štát viac obyvateľov, tým má väčší nárok na väčší počet kresiel v Európskom parlamente;

- pri prideľovaní kresiel v Európskom parlamente sa zohľadňuje demografický vývoj v členských štátoch.
- I. keďže popri týchto zásadách by mala byť budúca metóda prideľovania kresiel objektívna a transparentná, pokiaľ ide o procesné uplatňovanie a použité údaje, spravodlivá z hľadiska rovnosti hlasov a trvalá, pokiaľ ide o jej uplatňovanie bez ohľadu na zmeny v počte obyvateľov členských štátov, počet členských štátov a celkový počet kresiel v EP;
- J. keďže je potrebné zabezpečiť, aby metóda prideľovania bola dostatočne pružná a umožňovala zohľadniť budúce rozšírenia EÚ a možné zmeny platných právnych predpisov Únie, a najmä zmlúv či volebného práva EÚ;
 1. zdôrazňuje, že rozhodnutie o zložení Európskeho parlamentu je nevyhnutným predpokladom na usporiadanie volieb do Európskeho parlamentu; zdôrazňuje, že v súlade s usmerneniami Benátskej komisie by takéto voľby mali byť slobodné, všeobecné, rovnoprávne, priame a tajné;
 2. víta skutočnosť, že v rozhodnutí Európskej rady (EÚ) 2023/2061 bol Parlament poverený navrhnutím objektívnej, spravodlivej, trvalej a transparentnej metódy prideľovania kresiel, v rámci ktorej sa bude uplatňovať zásada zostupnej proporcionality, a to bez toho, aby boli dotknuté výsady inštitúcií podľa zmlúv;
 3. poukazuje na to, že požiadavky zmluvy spolu s politickými okolnosťami viedli k tomu, že o dohodách o zložení Európskeho parlamentu sa rokovalo ad hoc pri každom mandáte; konštatuje, že dôvodom politizácie je záujem každého členského štátu minimalizovať stratu kresiel a maximalizovať počet získaných kresiel v absolútnom či relatívnom vyjadrení; zdôrazňuje, že v posledných dvoch rozhodnutiach o rozdelení kresiel boli pridelené kreslá, ktoré sa uvoľnili po vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ; zdôrazňuje, že z dlhodobého hľadiska nie je takáto stratégia udržateľná, pretože zmluva obmedzuje počet kresiel na 751 a takéto politické riešenie môže mať rušivý vplyv, čo by sťažilo dosiahnutie dohody o spravodlivom rozdelení kresiel v budúcnosti;
 4. zdôrazňuje, že metóda prideľovania kresiel v sebe skrýva veľký potenciál, ako do budúcnosti zabezpečiť stály systém, ktorý umožní prideľovať kreslá v Európskom parlamente objektívne, spravodlivo, trvalo a transparentne;
 5. zdôrazňuje, že pri výbere najvhodnejšieho vzorca treba uprednostniť objektívne kritériá založené na dôkazoch; ďalej sa domnieva, že existuje možnosť zvážiť zmeny príslušných ustanovení zmluvy;
 6. vyjadruje pevné presvedčenie, že v súvislosti so stálym systémom prideľovania kresiel je ľahko dostupné odborné poradenstvo; zdôrazňuje, že vzhľadom na existujúcu politickú realitu je kľúčové, aby sa našiel najvhodnejší systém a zároveň sa zväžili úpravy a alternatívy;

Zásady a kritériá pridelovania kresiel v Európskom parlamente

7. konštatuje, že v článku 14 ods. 2 Zmluvy o Európskej únii sa stanovuje niekoľko číselných kritérií na rozdelenie kresiel medzi členské štáty, a to stanovením minimálneho a maximálneho počtu pridelených kresiel a stanovením celkového počtu poslancov EP; ďalej konštatuje, že v zmluve sa tiež uvádza, že pridelovanie kresiel musí byť zostupne proporčné; zdôrazňuje, že každý vzorec musí byť v súlade s týmito kritériami;
8. zdôrazňuje, že každá zvolená metóda by mala byť transparentná; naďalej preto podporuje, aby sa na výpočty využívali údaje Eurostatu ako oficiálneho zdroja údajov o obyvateľstve, ktorý je verejne dostupný; v plnej miere podporuje, aby sa ako základ pre výpočet zloženia EP a kvalifikovanej väčšiny v Rade využívali tie isté údaje o obyvateľstve;
9. poukazuje na to, že zvolená metóda by mala byť zrozumiteľná, pričom by sa malo zabrániť nadmernej zložitosti, ktorej by občania nerozumeli;
10. konštatuje, že zostupná proporcionalita sa posudzuje na základe pomeru zastúpenia občanov daného členského štátu, t. j. na základe pomeru počtu obyvateľov členského štátu k počtu jeho kresiel pred zaokrúhlením; konštatuje, že zostupná proporcionalita znamená, že pomer sa medzi jednotlivými členskými štátmi líši; ďalej konštatuje, že čím väčší je počet obyvateľov daného členského štátu, tým vyšší je jeho nárok na získanie kresiel, pričom sa taktiež zvyšuje pomer medzi počtom obyvateľov a počtom poslancov EP; konštatuje a uznáva, že zostupná proporcionalita znamená nedostatočné zastúpenie občanov z členských štátov s väčším počtom obyvateľov a nadmerné zastúpenie občanov členských štátov s menším počtom obyvateľov; domnieva sa, že vzhľadom na súčasný inštitucionálny rámec EÚ je táto zásada odôvodnená;
11. zastáva názor, že stály systém založený na vzorci musí byť trvalý, a teda dostatočne pružný, aby dokázal zohľadniť zmeny v počte obyvateľov, budúce rozšírenia a možné zmeny platných legislatívnych ustanovení, ako sú zmeny volebného zákona alebo zmlúv;
12. zdôrazňuje, že spravodlivá metóda musí zahŕňať prvky, ktoré vyvažujú záujmy občanov všetkých členských štátov a zároveň rešpektujú celkovú rovnováhu inštitucionálneho systému, ako sa stanovuje v zmluvách, pokiaľ ide o nepriamu rozhodovaciu právomoc občanov Únie, ktorí sú v EP zastúpení poslancami a v Rade svojimi vládami;

Výber najvhodnejšieho systému

13. konštatuje, že vymedzenie zostupnej proporcionality, ako ju uznali Európsky parlament¹ a Európska rada², neznamená konkrétnu metódu pridelovania kresiel v EP,

¹ Legislatívne uznesenia z 15. júna 2023 o zložení Európskeho parlamentu a z 13. septembra 2023 o návrhu rozhodnutia Európskej rady, ktorým sa stanovuje zloženie Európskeho parlamentu (00013/2023 – C9-0319/2023 – 2023/0900(NLE)).

² Rozhodnutie Európskej rady (EÚ) 2023/2061 z 22. septembra 2023, ktorým sa stanovuje zloženie Európskeho parlamentu.

ale že z matematického hľadiska existuje nekonečný počet možností výberu;

14. poukazuje, že v súvislosti so vzorcom bolo v minulosti vydané veľké množstvo³ odporúčaní;
15. poznamenáva, že predchádzajúce odporúčania týkajúce sa pridelovania kresiel obsahovali niekoľko prvkov; konštatuje, že medzi ne patril pevný základný počet kresiel pre všetky členské štáty a prerozdelenie zostávajúcich kresiel v pomere k príslušným údajom o počte obyvateľov s hornou hranicou 96 kresiel; zdôrazňuje, že tieto odporúčania, ako napr. tzv. cambridgeský kompromis, boli v určitých prípadoch kritizované z dôvodu nedodržania kritérií zmluvy, ako je zostupná proporcionalita;
16. ďalej poznamenáva, že cambridgeský kompromis bol kritizovaný za to, že zanedbáva záujmy občanov stredne veľkých členských štátov, ktoré tak prichádzajú o kreslá; pripomína, že v záujme vyváženia tejto tendencie cambridgeského kompromisu je nevyhnutná rozsiahla reforma mechanizmu hlasovania na základe kvalifikovanej väčšiny, ktorý je v súčasnosti platný v Rade; s poľutovaním uznáva, že v dôsledku veľkých politických prekážok, ako je napr. zmena zmluvy, sa tieto reformy nikdy neuskutočnili;
17. zdôrazňuje, že je potrebné, aby sa pri akejkoľvek zvolenej metóde zachovali výhody známych vzorcov a zároveň sa minimalizovali ich nevýhody; poukazuje na to, že v rámci systému pridelovania kresiel sa môžu prvky týkajúce sa základného počtu kresiel využiť na zabezpečenie demokratického zastúpenia občanov z menších členských štátov, zatiaľ čo pomerné prvky zaistia, aby sa počet kresiel pridelených danému členskému štátu zvýšil tým viac, čím väčší je jeho počet obyvateľov; zdôrazňuje, že pridelovanie kresiel úmerne k druhej odmocnine počtu obyvateľov jednotlivých členských štátov prispieva k zabezpečeniu toho, aby sa dosiahla zostupná proporcionalita a demokratické zastúpenie občanov malých a stredne veľkých členských štátov; domnieva sa, že kombináciu týchto prvkov možno previesť na matematický vzorec a použiť ako základ najvhodnejšieho systému pridelovania kresiel; zastáva názor, že takýto systém pridelovania kresiel by sa mal navrhnúť a prijať vo forme politického rozhodnutia;
18. navrhuje, aby sa nový systém pridelovania kresiel uplatňoval na rozdeľovanie kresiel medzi členské štáty od volebného obdobia nasledujúceho po budúcom volebnom období po prijatí tohto uznesenia;
19. domnieva sa, že takýto systém pridelovania kresiel uľahčí Európskemu parlamentu rýchlo prijať návrh pre Európsku radu týkajúci sa zloženia Európskeho parlamentu; vyjadruje rozhodnutie, že tento systém pridelovania kresiel sa stane základom jeho návrhu Európskej rade; poukazuje na to, že v súvislosti s rozhodnutím Európskej rady o zložení Európskeho parlamentu je potrebný súhlas Parlamentu; ďalej vyjadruje rozhodnutie neudelit' súhlas s rozhodnutím Európskej rady, ak sa toto rozhodnutie bude odchyľovať od prerozdelenia vyplývajúceho z uplatnenia systému pridelovania kresiel navrhnutého Parlamentom;

³Tieto vzorce zahŕňajú cambridgeský kompromis, metódu Power, parabolickú metódu, D'Hondtovu metódu, metódu 0,5 DPL a metódu FPS.

20. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto legislatívne uznesenie a návrh, ktorý je k nemu pripojený, Európskej rade a Komisii, ako aj parlamentom a vládam členských štátov.

PRÍLOHA K NÁVRHU LEGISLATÍVNEHO UZNESENIA

Návrh

ROZHODNUTIE EURÓPSKEJ RADY,

ktorým sa stanovuje metóda pridelovania kresiel v súvislosti so zložením Európskeho parlamentu

EURÓPSKA RADA,

so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, a najmä na jej článok 14 ods. 2,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, a najmä na jej článok 106a ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskeho parlamentu¹,

so zreteľom na súhlas Európskeho parlamentu²,

keďže:

- (1) v článku 14 ods. 2 prvom pododseku Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ) sa stanovujú kritériá pre zloženie Parlamentu,
- (2) v článku 10 ZEÚ sa okrem iného stanovuje, že fungovanie Únie je založené na zastupiteľskej demokracii, pričom občania sú na úrovni Únie priamo zastúpení v Európskom parlamente a členské štáty sú zastúpené v Rade svojimi vládami, ktoré sú demokraticky zodpovedné svojim národným parlamentom alebo svojim občanom,
- (3) článok 14 ods. 2 ZEÚ sa teda uplatňuje v širšom inštitucionálnom rámci stanovenom v zmluvách, ktorý tiež zahŕňa ustanovenia o rozhodovacom procese v Rade.

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

pri pridelovaní kresiel na základe počtu obyvateľov členských štátov sa dodržiavajú tieto zásady:

- pridelenie kresiel členským štátom je zostupne proporčné a v čo najväčšej miere zohľadňuje príslušný počet obyvateľov jednotlivých členských štátov,

¹ Návrh prijatý ... (zatiaľ neuvverejnené v úradnom vestníku).

² Súhlas z ... (zatiaľ neuvverejnené v úradnom vestníku).

- zostupná proporcionalita sa vymedzuje takto: pomer medzi počtom obyvateľov a počtom kresiel každého členského štátu pred zaokrúhlením nahor alebo nadol na najbližšie celé číslo sa so zreteľom na počet obyvateľov jednotlivých členských štátov líši tak, že každý poslanec Európskeho parlamentu z členského štátu s väčším počtom obyvateľov zastupuje viac občanov než každý poslanec Európskeho parlamentu z členského štátu s menším počtom obyvateľov, a naopak, čím má členský štát viac obyvateľov, tým má väčší nárok na väčší počet kresiel v Európskom parlamente;
- pri pridelovaní kresiel v Európskom parlamente sa zohľadňuje demografický vývoj v členských štátoch.

Článok 2

Celkový počet obyvateľov členského štátu vypočíta Komisia (Eurostat) na základe údajov, ktoré poskytnú členské štáty v súlade so spôsobom stanoveným v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1260/2013³.

Článok 3

1. Počet zástupcov volených do Európskeho parlamentu vo volebnom období nasledujúcom po budúcom volebnom období po prijatí tohto rozhodnutia sa vypočíta takto:

[vyhradené miesto]

Článok 4

Európsky parlament v dostatočnom predstihu pred začiatkom volebného obdobia, ktoré nasleduje po budúcom volebnom období po prijatí tohto rozhodnutia, predloží Európskej rade v súlade s článkom 14 ods. 2 Zmluvy o EÚ návrh aktualizovaného pridelovania kresiel v Európskom parlamente podľa vzorca stanoveného v článku 3.

Článok 5

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V ...

*Za Európsku radu
predseda*

³Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1260/2013 z 20. novembra 2013 o európskej demografickej štatistike (Ú. v. EÚ L 330, 10.12.2013, s. 39).